

Uit en voor de praktijk

Een onbegrepen zwelling in de bovenkaak

Gegeven

Een 25-jarige Surinaamse patiënte werd door haar huisarts naar de kaakchirurg verwezen in verband met een zwelling in de bovenkaak ter plaatse van een ongeveer een half jaar geleden uitgevoerde extractie van 16 (afb. 1). Volgens patiënte was de extractie van dit element normaal verlopen en zij had nadien ook geen klachten gehad. De huidige zwelling had zich pas sinds enkele weken ontwikkeld.

De zwelling had een week-elastische consistentie en was niet pijnlijk bij palpatie. Elders in de mond werden geen afwijkingen aangetroffen. De tandfoto toonde een onvolledig genezen alveole van 16 (afb. 2). Op de röntgenopname van de bijholten werd een egale sluiering van de rechter sinus maxillaris gezien. De benige structuren leken alle intact.

Vraag

Wat is hier aan de hand?

Antwoord

In de hier geschetste situatie moet in de eerste plaats aan maligniteit worden gedacht. Niet zelden blijken als kiespijn ervaren klachten te berusten op een onderliggend kwaadaardig proces. In de bovenkaak gaat het dan meestal om een carcinoom uitgaande van het antrumslijmvlies. Antrumcarcinomen komen meestal op middelbare en hogere leeftijd voor; de huidige patiënte was pas 25 jaar.

Gelet op het gegeven dat er geen verdere klachten waren en de bevinding op de röntgenfoto van de bijholten dat de rechter sinus maxillaris egaal gesluierd was maar dat de benige structuren intact leken, werd de mogelijkheid overwogen van een proliferatie van het antrumslijmvlies met hernatie door een antrumperforatie. Bij de blaas-snuitproef bleek er geen duidelijke communicatie te bestaan tussen de sinus maxillaris en de mond.

Op grond van weefselonderzoek, verkregen door middel van een onder lokale anesthesie genomen proefexcisie, werd bevestigd dat het hier om reactief slijmvlies ging van de sinus maxillaris. Bij patiënte is vervolgens een uitruiming van de rechter sinus maxillaris volgens Caldwell-Luc uitgevoerd. In dezelfde narcose is de antrumperforatie ter plaatse van 16 met behulp van een buccale slijmvliesplastic gesloten. Het postoperatieve beloop is ongestoord geweest.

Afb. 1. Een 25-jarige uit Suriname afkomstige patiënte met een sinds enkele weken bestaande week-elastische zwelling op de processus alveolaris superior.

I. van der Waal, kaakchirurg

Trefwoord: Antrumperforatie

Adres: Prof.dr I. van der Waal,
Orale pathologie, AZVU,
De Boelelaan 1117,
1081 HV Amsterdam.

Naschrift

Het komt in de praktijk vermoedelijk een enkele maal voor – precieze getallen hierover zijn niet bekend – dat een antrumperforatie zich pas enkele dagen of weken na extractie van één of meer gebitselementen openbaart. Doorgaans zal de patiënt in een dergelijke situatie weer zijn tandarts consulteren. In de meeste gevallen vindt vervolgens verwijzing naar de kaakchirurg plaats met het verzoek de perforatie te sluiten, al of niet na voorafgaand spoelen van de sinus maxillaris en al of niet onder gelijktijdig verwijderen van polypeus slijmvlies uit het antrum.

Bij de hier beschreven patiënte deed zich de bijzondere situatie voor dat zich pas vele maanden na extractie van 16 problemen voordeden. Bovendien is het nog ongewoon dat zich daarbij een prolaps van het antrumslijmvlies ontwikkelt; in een literatuurstudie bleek dit fenomeen slechts driemaal eerder te zijn gerapporteerd.¹ Uiteraard kan niet worden uitgesloten dat zich in de praktijk veel vaker een prolaps van het antrumslijmvlies voordoet, maar dat de behandelend kaakchirurg zich niet bewust is van het kleine aantal publikaties hierover.

Literatuur

- 1 SHULTZ RE, THEISEN FC, DUNLAP CL. Herniation of the antral membrane through an extraction site. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 1991; 71: 280-2.

Afb. 2. De tandfoto toont nog vaag de contouren van de ongeveer zes maanden geleden geëxtraheerde 16.

